

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
KISALTMALAR.....	XXIII
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM SPOR UYUŞMAZLIKLARI ve ÇÖZÜM YOLLARI

I. Spor Hukuku.....	7
II. Spor Uyuşmazlıkları	19
A. Genel Olarak.....	19
B. Spor Uyuşmazlık Türleri.....	20
1. Kaynaklarına Göre Spor Uyuşmazlık Türleri.....	20
a. Özel Hukuktan Doğan Spor Uyuşmazlıkları	21
b. Kamu Hukukundan Doğan Spor Uyuşmazlıkları.....	23
c. Kendine Özgü Hukuk Alanlarından Doğan Spor Uyuşmazlıkları	28
2. Sportif Uyuşmazlıklar.....	32
3. Doping Uyuşmazlıkları	35
4. Spor Dalının Niteliğine Göre Spor Uyuşmazlık Türleri (Amatör Spor Uyuşmazlıkları-Profesyonel Spor Uyuşmazlıkları)	37
5. Ulusal Spor Uyuşmazlıkları-Uluslararası Spor Uyuşmazlıkları	39
C. Spor Uyuşmazlıklarının Tarafları	42
III. Sporun Örgütlenme Yapısı.....	43
A. Uluslararası Spor Örgütlenme Yapısı	43

B. Türkiye’de Sporun Örgütlenme Yapısı.....	47
IV. Spor Uyuşmazlıklarının Çözüm Yolları.....	59
A. Spor Uyuşmazlıklarının Sportif Uyuşmazlık Çözüm Mercileri Tarafından Çözümü.....	61
1. Genel Olarak.....	61
2. Spor Uyuşmazlıklarının Türkiye’deki Sportif Uyuşmazlık Çözüm Mercileri Tarafından Çözümü.....	65
a. Futbolda Sportif Uyuşmazlık Çözüm Mercileri.....	67
i. Türkiye Futbol Federasyonu İlk Derece Hukuk Kurulları.....	67
(1) Futbolun Yönetimi ve Disiplininde Görevli İlk Derece Hukuk Kurulları.....	68
(2) Futboldaki Sözleşmesel Uyuşmazlıkların Çözümünde Başvurulabilecek İlk Derece Hukuk Kurulu.....	70
ii. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu.....	77
b. Futbol Dışındaki Spor Dallarındaki Sportif Uyuşmazlık Çözüm Mercileri.....	80
i. Spor Federasyonlarının Kurulları.....	80
ii. Gençlik ve Spor Bakanlığı Spor Disiplin Kurulları.....	81
iii. Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulu.....	84
3. Uluslararası Sportif Uyuşmazlık Çözüm Mercileri Tarafından Spor Uyuşmazlıklarının Çözümü.....	89
a. Genel Olarak.....	89
b. İlk Derece Uyuşmazlık Çözüm Mercisi Olarak Uluslararası Spor Federasyonlarının ve Kuruluşlarının Kurulları.....	90
4. Sportif Uyuşmazlık Çözüm Mercilerince Yürütülen Tahkim Benzeri Yargılamalar.....	92
a. Ulusal Sportif Uyuşmazlık Çözüm Mercilerince Yürütülen Yargılamalar.....	93
b. Uluslararası Sportif Uyuşmazlık Çözüm Mercilerince Yürütülen Yargılamalar.....	94

B. Spor Uyuşmazlıklarının Devlet Mahkemeleri Tarafından Çözümü.....	98
1. Genel Olarak.....	98
2. Türkiye’de Spor Uyuşmazlıklarının Devlet Mahkemeleri Tarafından Çözümü.....	102
C. Spor Uyuşmazlıklarının Alternatif Uyuşmazlık Çözüm Yöntemleriyle Çözümü	105
1. Spor Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü.....	106
a. Genel Olarak.....	106
b. Türkiye’de Spor Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü.....	108
i. Spor Uyuşmazlıklarının Tahkime Elverişliliği.....	110
ii. Tahkim Anlaşması.....	116
iii. Spor Uyuşmazlıklarının Çözümünde Başvurulan İhtiyari Tahkim Türleri.....	119
(1) Ad-Hoc Tahkim	119
(2) Tahkim Merkezlerince Yürütülen Tahkim Yargılaması.....	120
aa. Genel Olarak	120
bb. Türkiye’deki Kurumsal Tahkim Merkezleri ..	121
2. Spor Uyuşmazlıklarının Arabuluculuk Yoluyla Çözümü	122
D. Spor Uyuşmazlıklarının Spor Tahkim Mahkemesi Tarafından Çözümü.....	123
1. Genel Olarak.....	123
2. Spor Tahkim Mahkemesi Ad-Hoc Dairesince Uyuşmazlıkların Çözülmesi	126
3. Spor Tahkim Mahkemesi İlk Derece Tahkim Dairesince Uyuşmazlıkların Çözülmesi	128
4. Spor Tahkim Mahkemesi Temyiz Tahkim Dairesince Uyuşmazlıkların Çözülmesi	133
5. CAS Hakem Kararlarına Karşı İsviçre Federal Mahkemesi’nde İptal Davası Açılması	134

V. Sportif Faaliyetlerde Yaşanan Temel Hak İhlalleri Karşısında Başvurulabilecek Merciler	138
A. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumuna Başvuru	138
B. Kamu Denetçiliği Kurumuna Başvuru	141
C. Anayasa Mahkemesine Bireysel Başvuru	143
D. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne Bireysel Başvuru.....	145
1. Genel Olarak Bireysel Başvuru.....	145
2. Sportif Faaliyetlerde Yaşanan Temel Hak İhlallerine İlişkin Bireysel Başvuruların Kabul Edilebilirlik Koşullarının Değerlendirilmesi	147
a. İç Hukuk Yollarının Tüketilmiş Olması	147
b. Mahkemenin Konu Bakımından Yargı Yetkisine Sahip Olması	152
c. Mahkemenin Kişi Bakımından Yargı Yetkisine Sahip Olması	153

İKİNCİ BÖLÜM
ADİL YARGILANMA HAKKININ
MEDENİ HUKUK YARGILAMALARI
İÇİN ÖNGÖRDÜĞÜ KURUMSAL
GEREKLİLİKLER

I. Adil Yargılanma Hakkı	159
A. Genel İlkeler.....	159
B. Koruma Alanı.....	165
1. Medeni Hak ve Yükümlülüklerle İlişkin Uyuşmazlık.....	166
a. Medeni Niteliğe Sahip Bir Hak ve Yükümlülüğün Söz Konusu Olması	166
i. Medeni Hak ve Yükümlülük Niteliğinde Olan Uyuşmazlıklar	169
ii. Medeni Nitelikte Olmayan Hak ve Yükümlülüklerle İlişkin Uyuşmazlıklar	172

b. İç Hukukta Tanınan Bir Hak veya Yükümlülüğün Doğan Bir Uyuşmazlığın Söz Konusu Olması.....	173
c. Uyuşmazlığın Karara Bağlanmasının Söz Konusu Hak ve Yükümlülük İçin Kesin Sonuç Doğurması	177
2. Suç İsnadı.....	180
II. Adil Yargılanma Hakkının Kurumsal Gereklilikleri	184
A. Mahkemeye Başvurma Hakkı.....	185
1. Genel İlkeler	185
2. Mahkemeye Başvurma Hakkının Sınırlandırılması	188
a. Genel Olarak	188
b. Dava Açma Hakkına Yönelik Sınırlandırmalar	189
i. Doğrudan Sınırlandırmalar	189
ii. Dolaylı Sınırlandırmalar	189
(1) Avukatla Görüşme Hakkının Tanınmaması.....	189
(2) Adli Yardım	190
(3) Dava Açma ve Temyiz Sürelerine İlişkin Sorunlar.....	192
(4) Dava Açmayı Geciktirici Koşullar Öngörülmesi	193
(5) Hukuki Kesinlik Olmaması	194
c. Mahkemenin Yetkisine Yönelik Sınırlandırmalar	194
d. Yargı Kararının Uygulanmaması	198
3. Mahkemeye Başvurma Hakkından Feragat	199
B. Mahkemelerin Kanuniliği, Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı.....	200
1. Mahkeme Kavramı.....	201
a. Mahkeme Kavramının Özerk Yorumu.....	201
b. Mahkemenin Tam Yargı Yetkisini Haiz Olması	206
c. Mahkeme Üyelerinin Liyakat Esasına Göre Seçilmesi	210
2. Yasayla Kurulmuş Mahkeme.....	211
3. Bağımsız Mahkeme.....	215
a. Genel İlkeler	215
b. Mahkemenin Çeşitli Kuvvetler Karşısında Bağımsızlığı .	218
i. Yürütme Karşısında Bağımsızlık	218

ii. Yasama Karşısında Bağımsızlık.....	219
iii. Taraflar Karşısında Bağımsızlık	220
c. Bağımsızlık Değerlendirmesinde Başvurulan Kriterler ...	220
i. Mahkeme Üyelerinin Atanma Usulü.....	221
ii. Mahkeme Üyelerinin Görev Süresi	221
iii. Dış ve İç Baskılara Karşı Güvencelerin Varlığı.....	222
iv. Mahkemenin Bağımsız Görünümü	224
4. Tarafsız Mahkeme	225
a. Genel İlkeler	225
b. Mahkemenin Tarafsızlığını Belirleme Yöntemleri	227
i. Nesnel Yöntem.....	228
ii. Öznel Yöntem	232
c. Mahkemenin Tarafsızlığını Tehlikeye Düşürebilecek Durumlar	234
i. Yargı Mercii Birden Fazla İşlevinin Bulunması	234
ii. Mahkeme Üyelerinin Farklı Roller Üstlenmesi.....	235
iii. Farklı Yargısal İşlevler Üstlenmesi.....	235
iv. Hâkimlerin Davayla Kişisel Menfaatleri ve Bir Bağlarının Bulunması	237
C. Aleni Yargılanma Hakkı	238
1. Aleni Yargılanma.....	239
2. Aleni Hüküm.....	246
D. Makul Sürede Yargılanma Hakkı.....	248
1. Başvurucunun Mağduriyet Durumu.....	248
2. Makul Süre Şartının Değerlendirilmesi.....	249
a. Esaslar	249
b. Yargılama Süresinin Belirlenmesi.....	250
c. Kriterler	252
i. Davanın Karmaşıklığı	252
ii. Başvurucunun Davranışları.....	253
iii. Yetkili İdarelerin Davranışları	254

III. Tahkim ve Adil Yargılanma Hakkı Arasındaki İlişki.....	256
---	-----

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

SPOR TAHKİM MAHKEMESİ, TFF TAHKİM KURULU VE GSB TAHKİM KURULUNUN YÜRÜTTÜĞÜ YARGILAMALARIN ADİL YARGILANMA HAKKININ KURUMSAL GEREKLİLİKLERİNE UYGUNLUĞUNUN DEĞERLENDİRİLMESİ

I. Spor Tahkim Mahkemesince Yürütülen Yargılamaların Adil Yargılanma Hakkının Kurumsal Gerekliliklerine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	265
A. Adil Yargılanma Hakkının Koruma Alanı Bakımından Değerlendirme	268
B. Mahkeme Niteliğini Haiz Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	273
C. Mahkemelerin Yasayla Kurulması İlkesine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	280
D. Mahkemeye Başvuru Hakkına Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	283
1. Genel Değerlendirme	283
2. Hakkın Sınırlandırılması Yönünden Değerlendirme	286
a. Dava Açma Hakkına İlişkin Sınırlandırmalar	287
i. Kişi ve Konu Yönünden Sınırlandırma	287
ii. Avukatla Temsil	289
iii. Adli Yardım	289
iv. Yargılama Masrafları	291
v. Başvuru Süresi.....	293
b. Dava Açmayı Geciktirici Koşullar.....	294
c. Kararların Uygulanması	294

E. Bağımsız ve Tarafsız Mahkeme Niteliğinde Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	295
1. Bağımsız Mahkeme Niteliğinde Olup Olmadığının Değerlendirilmesi.....	295
a. Hakemlerin Seçilme ve Atanma Usulü	296
b. Hakemlerin Görev Süresi	304
c. Hakemlere İç ve Dış Baskılara Karşı Koruma Sağlayan Güvenceler.....	305
i. Hakemlerin Azli veya Görevden Alınması.....	306
ii. Hakemlerin Mali Teminatı	307
iii. Hakemlerin Sorumluluğuna Başvurulması.....	308
d. Tarafsızlık ve Bağımsızlık Beyanı	309
e. Hakemlerin Reddi ve Çekilmesi	309
2. Tarafsız Mahkeme Niteliğinde Olup Olmadığının Değerlendirilmesi.....	310
a. Nesnel Tarafsızlık	311
i. Hakem ile Davanın Tarafları Arasında Hiyerarşik veya Diğer Türden Bir İlişkinin Varlığı.....	311
ii. Yargılamalarda Görev Alan Diğer Kişilerin Tarafsızlığı.....	313
iii. Yargılama Sürecinde Aynı Kişinin Birden Fazla Görev Üstlenmesi.....	317
b. Hakemlerin Öznel Tarafsızlığı.....	321
i. Hakemlerin Uyuşmazlık veya Dava Hakkında Görüş Bildirmesi, Yürütmenin Müdahalesi veya Kamuoyu Açıklamaları.....	322
ii. Uyuşmazlığın, Hakemlerden En Az Birinin Kişisel Menfaatini İlgilendirmesi	322
3. Spor Tahkim Mahkemesinin Bağımsız ve Tarafsız Görünümü.....	324
F. Aleni Yargılama İlkesine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	336
1. Yargılamanın Duruşmalı Yapılması.....	337

---

2. Kararların Aleni Olarak Tefhimi	342
G. Makul Sürede Yargılanma İlkesine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	347
II. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulunca Yürütülen Yargılamaların Adil Yargılanma Hakkının Kurumsal Gerekliliklerine Uygunluğunun Değerlendirilmesi	348
A. Adil Yargılanma Hakkının Koruma Alanı Bakımından Değerlendirme	349
B. Mahkeme Niteliğini Haiz Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	358
C. Mahkemelerin Yasayla Kurulması İlkesine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	371
D. Mahkemeye Başvuru Hakkına Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	379
1. Genel Değerlendirme	379
2. Hakkın Sınırlandırılması Yönünden Değerlendirme	382
a. Dava Açma Hakkına Yönelik Sınırlandırmalar	383
i. Kişi ve Konu Yönünden Sınırlandırma	383
ii. Adli Yardım İmkânı	384
iii. Başvuru Harçları	388
iv. Başvuru/İtiraz Süresi	390
b. Kurulun Yetkisine Yönelik Sınırlandırmalar	392
c. Kurul Kararlarının İcrası	393
E. Kurulun Bağımsız ve Tarafsız Mahkeme Niteliğinde Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	393
1. Kurulun Bağımsız Mahkeme Niteliğinde Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	399
a. Üyelerin Atanma Yöntemi	406
b. Üyelerin Görev Süresi	409
c. Üyeleri İç ve Dış Baskılardan Korumaya Yönelik Güvenceler.....	414
i. Üyelerin Sorumluluğuna Başvurulması.....	414
ii. Üyelere Ödenecek Ücret/Mali Teminat.....	416

iii. Üyelere Emir ve Talimat Verilememesi, Tavsiye veya Telkinde Bulunulmaması.....	418
d. Bağımsızlık ve Tarafsızlık Beyanı ile Yemini	419
e. Üyelerin Görevden Çekilmesi ve Tarafların Üyelerin Bağımsızlığından ve Tarafsızlığından Şüphe Duymaları Halinde Başvurulabilecekleri Yol.....	421
f. Mesleki Ahlak ve Davranış Kuralları	424
2. Kurulun Tarafsız Mahkeme Niteliğinde Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	425
a. Nesnel Tarafsızlık	426
i. Kurul Üyeleri ile Davanın Tarafları Arasında Hiyerarşik veya Diğer Türden Bir İlişkinin Varlığı.....	427
ii. Kurul Üyelerinin Yargılama Sürecinde Birden Fazla Görev Üstlenmesi	430
iii. Kurul Üyelerinin Hâkimlik Mesleğinden Olmaması	432
iv. Yargılamalarda Görev Alan Diğer Kişilerin Tarafsızlığı.....	433
b. Kurul Üyelerinin Öznel Tarafsızlığı.....	434
i. Kurul Üyelerinin Uyuşmazlık veya Dava Hakkında Görüş Bildirmesi, TFF Yönetim Kurulu veya Genel Kurulunun Müdahalesi veya Kamuoyu Açıklamaları.....	435
ii. Uyuşmazlığın Kurul Üyelerinden En Az Birinin Kişisel Menfaatini İlgilendirmesi	435
3. Kurulun Tarafsız ve Bağımsız Görünümü.....	438
F. Aleni Yargılama Kuralına Uygunluğunun Değerlendirilmesi	448
1. Yargılamanın Duruşmalı Yapılması.....	449
2. Duruşmanın Kamuya Açık Yapılması	453
3. Kararların Aleni Olarak Tefhimi	457
G. Makul Sürede Yargılanma İlkesine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	458

III. Gençlik ve Spor Bakanlığı Tahkim Kurulunca Yürütülen Yargılamaların Adil Yargılanma Hakkının Kurumsal Gerekliliklerine Uygunluğunun Değerlendirilmesi	459
A. Adil Yargılanma Hakkının Koruma Alanı Bakımından Değerlendirme	463
B. Mahkeme Niteliğini Haiz Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	468
C. Mahkemelerin Yasayla Kurulması İlkesine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	474
D. Mahkemeye Başvuru Hakkına Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	477
1. Genel Değerlendirme	477
2. Hakkın Sınırlandırılması Yönünden Değerlendirme	478
a. Dava Açma Hakkına Yönelik Sınırlandırmalar	479
i. Kişi ve Konu Yönünden Sınırlandırma	479
ii. Adli Yardım İmkânı	480
iii. Başvuru Ücreti	483
iv. Başvuru/İtiraz Süresi	484
v. Hukuki Kesinlik.....	485
b. Kurulun Yetkisine Yönelik Sınırlandırmalar	485
c. Kurul Kararlarının İcrası	486
E. Kurulun Bağımsız ve Tarafsız Mahkeme Niteliğinde Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	486
1. Kurulun Bağımsız Mahkeme Niteliğinde Olup Olmadığının Değerlendirilmesi	488
a. Üyelerin Atanma Yöntemi	489
b. Üyelerin Görev Süresi	491
c. Üyeleri İç ve Dış Baskılardan Korumaya Yönelik Güvenceler.....	491
i. Görev ve Ücret Teminatı.....	492
ii. Üyelerin Sorumluluğuna Başvurulması.....	493
iii. Üyelere Emir ve Talimat Verilememesi, Tavsiye veya Telkinde Bulunulamaması.....	494

d. Bağımsızlık ve Tarafsızlık Beyanı ile Yemini	495
e. Üyelerin Görevden Çekilmesi ve Tarafların Üyelerin Bağımsızlığından veya Tarafsızlığından Şüphe Duymaları Halinde Başvurabilecekleri Yol	495
f. Mesleki Ahlak ve Davranış Kuralları	496
2. Tarafsız Mahkeme Niteliğinde Olup Olmadığının Değerlendirilmesi.....	497
a. Nesnel Tarafsızlık	498
i. Kurul Üyeleri ile Davanın Tarafları Arasında Hiyerarşik veya Diğer Türden Bir İlişkinin Varlığı.....	498
ii. Kurul Üyelerinin Yargılama Sürecinde Birden Fazla Görev Üstlenmesi	499
iii. Kurul Üyelerinin Hâkimlik Mesleğinden Olmaması	501
iv. Yargılamalarda Görev Alan Diğer Kişilerin Tarafsızlığı.....	502
b. Kurul Üyelerinin Öznel Tarafsızlığı.....	504
i. Kurul Üyelerinin Uyuşmazlık veya Dava Hakkında Görüş Bildirmesi, Bakanlığın Müdahalesi veya Kamuoyu Açıklamaları	504
ii. Uyuşmazlığın Kurul Üyelerinden En Az Birinin Kişisel Menfaatini İlgilendirmesi	505
3. Kurulun Tarafsız ve Bağımsız Görünümü.....	507
F. Aleni Yargılama İlkesine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	511
1. Yargılamanın Duruşmalı Yapılması.....	512
2. Duruşmanın Kamuya Açık Yapılması	515
3. Kararların Aleni Olarak Tefhimi	516
G. Makul Sürede Yargılanma İlkesine Uygunluğunun Değerlendirilmesi.....	518
SONUÇ	521
KAYNAKÇA.....	527